

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය

අති විශේෂ

අංක 1632/26 - 2009 දෙසැම්බර් 18 වැනි සිකුරාදා - 2009.12.18

(රජයේ බලයපිට ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී)

I වැනි කොටස: (I) වැනි ඡේදය - සාමාන්‍ය

රජයේ නිවේදන

පළාත් පාලනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය

1. පෙරවදන

පළාත් පාලනය හෙවත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය, අප රටේ ඇත අතීතයේ සිටම තම ජනතාවට මූලික සේවාවන් ලබා දෙමින්, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන කටයුතුවල නිරතවන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ස්ථරයක් ලෙස ප්‍රකටව ඇත. තත්කාලීනව ඇතිවන සමාජ-ආර්ථික අභියෝග ජයගැනීම සඳහාත්, ප්‍රජාවගේ සේවා අවශ්‍යතා සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන වුවමනා සපුරාලීම සඳහාත්, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳ නව දැක්මක් ඇතිකර ගැනීම යුගයේ අවශ්‍යතාවකි. රටේ සංවර්ධනය පිළිබඳව අලුතින් සිතන්නට මෙන්ම අලුත් සංවර්ධන මාන සොයා යන්නටද, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලින් ඉටු කළ හැකි සුවිශාල කාර්යභාරය සැලකිල්ලට ගනිමින්, පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය විසින් දියුණු ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයක් සඳහා වන පළාත් පාලනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මෙසේ ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ උත්තරීතර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව "රජය විසින් පරිපාලනය විමධ්‍යගත කිරීමෙන් සහ ජනතාව සක්‍රීය ලෙස පාලනයට සහභාගිකර ගැනීමෙන් රටේ ආණ්ඩුක්‍රමයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පදනම සහ මහජනතාවගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිවාසිකම් තහවුරු කළ යුතුය"¹ යන්න මෙම ප්‍රතිපත්තියේ මූලික තාර්කික රාමුව වේ.

1.1 අපේක්ෂාව

රටේ සමස්ත ජනතාවගේ පොදු අපේක්ෂාව වන්නේ, තම ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන ජනතාවගේ සේවා සහ සංවර්ධන අවශ්‍යතා අනුව කටයුතු කරන කුඩා ප්‍රමාණයේ සංවර්ධන ආයතන වශයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු නැතහොත් පළාත් පාලන ආයතන ක්‍රියාත්මක විය යුතු බවය. සමෘද්ධිමත් ගමක් සඳහා "ජන සභාව" නම් වූ ගමේ ආණ්ඩුවක් ප්‍රවර්ධනය කරමින්, සිවිල් සමාජ සහ ප්‍රජා සංවිධාන හවුල් කරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වය තුළින් ඵලදායී වූ ද, කාර්යක්ෂම වූ ද, ජනතාවාදී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත කර පවත්වාගෙන යාම මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කරනු ලබයි. ඒ සඳහා අවශ්‍ය කෙටි කාලීන හා මධ්‍ය කාලීන ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති කොට සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සක්‍රීය කිරීමත්, ජනතාවාදී ආණ්ඩුකරණ පරිසරයක් තුළින් ජනතාව තවදුරටත් බල ගැන්වීමත් මෙම ප්‍රතිපත්තියේ අවසාන ප්‍රතිඵලය වනු ඇත.

1.2 'ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය' පිළිබඳ වෙනස්වීම්

මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ මූලික අපේක්ෂා සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන ඉලක්කය වී ඇති, පළාත් පාලන ක්‍රමය හෙවත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රමය රාජ්‍ය පාලනයේ තවත් එක් ස්ථරයක් ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළින් පිළිගැනීමට ලක් කිරීම අත්‍යාවශ්‍ය වේ. එසේම අවශ්‍ය බලතල, කාර්යයන් සහ සම්පත් පවරා දෙමින් ප්‍රාදේශීය ස්වයං-ආණ්ඩුකරණයක් සඳහා එම

¹ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 27(4) වැනි ව්‍යවස්ථාව, පි. 18

ආයතනයන් මෙහෙයවිය යුතු වේ. මෙම අරමුණ කරා ළඟාවීමට පළාත් පාලන ආයතන සමග සිවිල් සමාජය, පෞද්ගලික අංශය ඇතුළු සියලු පාර්ශවකරුවන්ගේ විශ්වාසය හා අධීක්ෂණය ගොඩනැගීමට ද, හැකියා සහ නිපුණතා වර්ධනය කිරීමට ද කටයුතු කරනු ලැබේ. සමාජ සාමූහිකත්වය පිළිබඳ දැක්මක් ගොඩනැගීමත්, සහභාගිත්ව ආණ්ඩුකරණය ප්‍රවර්ධනය කිරීමත්, විචාරශීලී සමාලෝචනයක් මගින් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු සඳහා අවශ්‍ය බලතල සහ කාර්යයන් පැවරීමත්, එම තත්ත්වයන් මැනවින් පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය කරන නෛතික හා ව්‍යවස්ථාපිත සංශෝධන ඇති කිරීමත්, මේ මගින් තහවුරු කරනු ලබන්නේය. එසේම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ පුළුල් වන අවශ්‍යතාවන්ට සරිලන පරිදි යටිතල පහසුකම් සපයා දීම සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම මගින් පළාත් පාලන ආයතන තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ඇත. එය ප්‍රශස්ථ මට්ටමේ බලය බෙදා හැරීමේ සහ විමධ්‍යගතකරණයේ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය ස්වයං-පාලනයේ ද පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වන්නේ ය.

02. තාර්කික පසුබිම

2.1 ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ආණ්ඩුකරණය ශක්තිමත් කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා 'පළාත් පාලන ජාතික ප්‍රතිපත්තිය' හඳුන්වාදෙනු ලබන්නේ පහත සඳහන් අවබෝධතා පදනම් කර ගනිමිනි.

- 2.1.1 ජාතික සංවර්ධනය, පළාත්බද සංවර්ධනය සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් එකිනෙක හා සම්බන්ධ වූ ක්‍රියාවලියක් බවත්,
- 2.1.2 දැනට පවත්නා ආණ්ඩුකරණ සහ පරිපාලන ව්‍යුහය අතර වඩාත් ශක්ති සම්පන්න අන්තර් සම්බන්ධතා පැවතිය යුතු බවත්,
- 2.1.3 නාගරික ආර්ථිකය සහ ග්‍රාමීය ආර්ථිකය අතර වඩාත් ප්‍රබල අන්තර් සම්බන්ධතාවක් පැවතිය යුතු බවත්,
- 2.1.4 බලතල විමධ්‍යගත කිරීමේ අපේක්ෂා මුදුන්පමුණුවා ගැනීම සඳහා ප්‍රජා සහභාගිත්වය සහ සමාජ අන්තර් සම්බන්ධතා, වැඩිදියුණු කළ යුතු බවත්,
- 2.1.5 සෑම පුරවැසියෙකුටම රජයේ සියලුම ආයතන වෙතින් මූලික සේවා සහ යටිතල පහසුකම් භුක්ති විඳීමට අයිතියක් ඇති බවත්,
- 2.1.6 'පුරවැසි ප්‍රඥප්ති' මගින් අවධාරණය කර ඇති අන්දමට, සෑම පුරවැසියෙකු වෙතම සාධාරණ සේවයක් ලබාදීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනයකට නෛතික සහ සදාචාරාත්මක වගකීමක් ඇති බවත්,
- 2.1.7 පුරවැසි අයිතිවාසිකම්වලට අනුව, ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණයට සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයට සහභාගිවීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම අයිතියක් ඇති බවත්,
- 2.1.8 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයෙහි ලා පුරවැසියා විසින් ඉටු කළ යුතු සමාජයීය යුතුකම් සහ වගකීම් කොටසක් ද ඇති බවත්,
- 2.1.9 සියලුම ආකාරයේ බාධක සහ සම්පත්වල සීමිතභාවයක් පැවතිය ද, මෙරට පළාත් පාලන ආයතන අනාදිමත් කාලයක සිට විවිධ අභියෝග හා ගැටළුවලට මුහුණ දෙමින් අඩුලුහුඬුකම් මධ්‍යයේ පවා, ජනතාවගේ සුභසාධනය හා සුබවිචරණය සඳහා පුළුල් කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇති බවත්,

යන කරුණු පදනම් කර ගනිමින්, ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ආණ්ඩුකරණය ශක්තිමත්කොට වැඩිදියුණු කිරීම, මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වාදීමේ තාර්කික පසුබිම වේ.

03. අරමුණු

ශ්‍රී ලංකාවේ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයේ එක් ස්ථරයක් වශයෙන්, එලදායි ප්‍රාදේශීය ස්වයං-ආණ්ඩුකරණයක් ඇති කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ආයතනික හා නෛතික රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම හා යහ-පාලනයට සහාය පරිසරයක් සැකසීම සඳහා පහත සඳහන් ඉලක්ක ක්‍රියාවට නැංවීම මෙම ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු වේ.

- 3.1 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ දැනට පවත්නා විෂය පථය, රටේ සමාජ දේශපාලන හා ආර්ථික වෙනස්කම්වලට අනුකූලව පුලුල් කිරීම, සකස් කිරීම හා ඊට සමගාමීව ප්‍රමාණවත් බලතල, සම්පත් සහ කාර්යභාරයන් යාවත්කාලීන කිරීම.
- 3.2 පළාත් පාලන ආයතනවල ද, ඒවාට සම්බන්ධ පාර්ශවකරුවන්ගේ ද, සැලසුම්කරණය හා අනෙකුත් කළමනාකරණ කුසලතා ප්‍රවර්ධනය කරමින්, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය පිළිබඳ උනන්දුවක්, අවබෝධයක්, සහ ඉදිරි දැක්මක් ඇති කිරීම.
- 3.3 ප්‍රාදේශීය සම්පත් සහ ශක්තීන් ගොනුකර ගනිමින් තමන් වෙත පැවරී ඇති කාර්යය හා බලතල සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනයන්හි හැකියාව වර්ධනය කිරීම.
- 3.4 ප්‍රාදේශීය අනන්‍යතාව ආරක්ෂාකර ගනිමින්, සංවර්ධන ඉලක්ක ඉටුකර ගැනීම සහ සමාජ ආර්ථික අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය පාර්ශවකරුවන්ගේ උපරිම සහයෝගය හා සහභාගිත්වය ලබා ගැනීම.
- 3.5 පළාත් පාලන ආයතන, සමානාත්මතාව ප්‍රවර්ධනය කරන, ජනතාවාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රීය පාලන ඒකකය බවට පත් කිරීම.

04. ප්‍රතිපත්ති රාමුව

පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා අඩුපාඩු සහ බාධක මගහරවා ගනිමින් වර්තමාන හා අනාගත අභියෝගයන්ට මුහුණදීම සඳහා අවශ්‍ය වන ප්‍රායෝගික වූත්, දේශීය අනන්‍යතාවකින් යුතු වූත් විසඳුම් මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් හඳුන්වාදෙනු ලැබේ. තව ද, ජාතික ඒකාබද්ධතාව සහ සමාජ සහජීවනය තහවුරු කරන උපායමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ඵලදායී ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයක් ස්ථාපිත කිරීමත්, ඒ සඳහා අවශ්‍ය නෛතික සහ ආයතනික පසුබිම තහවුරු කිරීමත් මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අපේක්ෂිතය.

ඉලක්ක සහ ප්‍රමුඛතා :

4.1. ප්‍රශස්ථ මට්ටමේ ප්‍රාදේශීය විමධ්‍යගතකරණය සහ බලය පැවරීම

4.1.1 ජනතා ආණ්ඩුකරණය දිරිගැන්වීම.

4.1.1.1 ජනතා සේවය සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට පැවරී තිබෙන වගකීම සාර්ථකව ඉටුකිරීම සඳහා එම ආයතන බලගැන්වීම අවශ්‍ය වේ. මේ සඳහා ජනතාව සහ පළාත් පාලනය අතර සමීප සම්බන්ධතාවක් ඇති විය යුතුය. මෙම සමීප සම්බන්ධතාව (Principal of Proximity) සහ ප්‍රාදේශීය පාලනයේ ප්‍රශස්ථ ක්‍රියාකාරීත්වය (Principal of Subsidiarity) යන මූලධර්ම දෙක මගින් ස්වායත්තතා (Principal of Autonomy) සංකල්පය ශක්තිමත් කරන ජනතාවාදී ආණ්ඩුකරණයක් බලාපොරොත්තුවේ.

4.1.1.2 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ස්ථර තුනකින් යුතු වූ ආණ්ඩුක්‍රමයක එක් ස්ථරයක් වශයෙන් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයට ව්‍යවස්ථාමය පිළිගැනීමක් ලබාදීම මෙම ප්‍රතිපත්තියේ මධ්‍යකාලීන අරමුණකි. ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය පාලන ආයතන, පළාත් සභා හා මධ්‍යම රජය සමග සහයෝගයෙන් ක්‍රියාකරන 'ස්වයංපාලනයේ හවුල්කරුවන්ගේ' තත්වයේ ස්වාධීන ආයතන බවට පත් කිරීමට ක්‍රියා කරනු ලැබේ. මෙහි ලා මූලික ඉලක්කය වන්නේ, දීර්ඝ ඉතිහාසයක් ඇති ස්වයංපාලනය පිළිබඳ දේශීය සංකල්පයක් වන 'ග්‍රාම රාජ්‍ය සංකල්පය' අනුව යමින් වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තුළින් බිහිවූ 'ජන සභාව' නම් වූ 'ගමේ ආණ්ඩුව' බලගැන්වීම හා ඒ අනුව සහභාගිත්ව ස්වයංපළාත් පාලනය ශක්තිමත් කරවීමයි.

4.1.1.3 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු බලප්‍රදේශ තුළ සහභාගිත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පළාත් පාලන සංස්කෘතියක් සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය ජන විඥාණය පිබිදීම හා ප්‍රජා මූල සංවිධාන දිරිමත් කිරීම අරබයා ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවල කාර්ය භාරය ශක්තිමත් කර ක්‍රියාවට නැංවීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් කටයුතු කරනු ලැබේ.

4.1.1.4 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය, ස්වාධීන (Independent) සහ ස්වායත්ත (Autonomous) ආණ්ඩුකරණ ඒකකයක් ලෙස සලකා, ඊට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ දී එම පළාත් පාලන ආයතන විමසා කටයුතු කිරීම මෙමගින් පිළිගනු ලැබේ.

4.1.2 බලාධිකාරීත්වයට (Jurisdiction) ප්‍රමුඛත්වයක්

4.1.2.1 පළාත් පාලන ආයතන සතු ව්‍යවස්ථාපිත රැකවරණ සක්‍රීය කරවන අතර, අනවශ්‍ය බාධා හා බලපෑම්වලින් එම ආයතන ආරක්ෂා කොට, ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මගින් ලබා දී ඇති ආරක්ෂාව අනුව එම ආයතන සුරක්ෂිත කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ 9 වැනි උපලේඛනයේ පළමු ලැයිස්තුවේ 4 : 3 උපවගන්තියේ "පළාත් සභා විසින් පළාත් පාලන ආයතනයන්ට අතිරේක බලතල පවරාදීම කළ හැක්කේය. එහෙත් එකී සභාවල දැනට තිබෙන බලතල ඉවත් කිරීමක් පළාත් සභාවක් විසින් කළ නොහැක්කේය." යනුවෙන් නියම කර ඇති ආකාරයට පළාත් පාලන ආයතනයන්හි බලතල ආරක්ෂා කිරීම ද මේ මගින් සිදු කරනු ලැබේ.

4.1.2.2 පළාත් පාලනයට අයත් කිසියම් කාර්යයක් හෝ වගකීමක් වෙනත් අධිකාරියකට මුළුමනින්ම වෙන්කරදීමක් කරනු ලබන්නේ නම් එය හුදෙක් තාක්ෂණික හා ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව සඳහා පමණක් විය යුතුය. තව ද, එවැන්නක් කළ යුත්තේ අදාළ පළාත් පාලන ආයතනය ද, පළාත් පාලන ක්ෂේත්‍රය නියෝජනය කරන ආයතන ද විමසීමෙන් අනතුරුව පුළුල් එකඟතාවකට පැමිණීමෙන් පසුව පමණි.

4.1.2.3 මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මගින් ප්‍රාදේශීය ස්වයං-පාලනය ශක්තිමත් කිරීම උදෙසා අදාළ සියළු පාර්ශවයන්ගේ සහභාගිත්වය සහ හවුල්කාරීත්වය ගොඩ නැගීමට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු අතර සහ පළාත් හා ජාතික මට්ටමේ ආණ්ඩු අතර ද උපදෙස් විමසීමක්, සාමූහිකත්වයක් හා සහයෝගිතාවක් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. එසේම රජයේ අදාළ අමාත්‍යාංශ ඇතුළත් වන පරිදි උපදෙස් ලබා ගැනීමේ සංවාද ක්‍රියාවලියක් (Consultation Process) සඳහා අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ ද සකස් කරනු ලැබේ.

4.1.2.4 සැලසුම්කරණය, පරිපාලනය සහ මූල්‍ය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පැවරී ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය පූර්ණ අභිමතය සහ සහය පළාත් පාලන ආයතනවලට ලබා දෙනු ලැබේ.

4.1.3 විෂය සීමාව හා හැකියා වැඩිදියුණු කිරීම

4.1.3.1 විෂය ක්ෂේත්‍රය පුළුල් කිරීම මගින් මහජන පොදු පහසුකම් සම්පාදනය කිරීමෙන් ඔබ්බට ගොස් සමානාත්මතාව, ජාතික සංවර්ධනය සහ සමාජ-ආර්ථික ප්‍රගතිය තහවුරු කරන නිර්මාණශීලී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන බවට පළාත් පාලන ආයතන පත් කිරීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. එම නව විෂයයන් ද, ඉදිරියේ ඇති වන අවශ්‍යතාව සහ කාර්යයන් ද ඉටු කිරීමට හැකි වනු පිණිස දැනට පවත්නා නීති රීති හා අතුරු ව්‍යවස්ථාවන්හි ඇති අඩුපාඩු සම්පූර්ණ කිරීම කඩිනමින් ඉටු කළ යුතු කටයුත්තක් ලෙස සලකා ක්‍රියා කරනු ඇත. තව ද ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයට අදාළව, පළාත් සභා විසින් මෙන්ම පළාත් පාලන ආයතන විසින් ද ප්‍රඥප්ති (Statutes) සහ උපකාරක නීති (Subsidiary Laws) පැනවීමේ ක්‍රියා පරිපාටිය හැකි තරම් සරළ කරනු ලැබේ.

4.1.3.2 පරිපාලන ක්‍රමය ප්‍රතිසංවිධානය කොට ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සහ විශේෂඥ දැනුම සපයනු ලැබේ.

4.1.3.3 නියෝජන ආණ්ඩුකරණයේ විෂය සීමාව පුළුල් කරනු වස් කොට්ඨාස නියෝජන ක්‍රමය නැවත හඳුන්වා දෙනු ලබන අතර, කොට්ඨාස මට්ටමේ “ජන සභා” ස්ථාපිත කිරීම කරනු ලැබේ. පළාත් පාලන බලසීමාවන් තුළ සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීම, පොදු සේවා සැපයීම සහ විමසනය (Monitoring) පිළිබඳ වගකීම එම කොට්ඨාස මට්ටමේ “ජන සභා” වෙත පැවරෙනු ඇත.

4.1.4 ප්‍රාදේශීය සැලසුම් හා ක්‍රමසම්පාදන අධිකාරියක්

4.1.4.1 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන සැලසුම්කරණයේ දී පළාත් පාලන ආයතනයේ හවුල්කාරිත්වය සහතික කරනු ලබන අතර, මනාව සම්බන්ධීකරණය කරන ලද ග්‍රාමීය හා ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ඒකාබද්ධ ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණයක් සඳහා පොදු පසුබිමක් ඇති කරනු ලැබේ.

4.1.4.2 ප්‍රාදේශීය පරිපාලනය (Divisional Administration) සහ පළාත් පාලන ආයතන අතර සහජීවන පැවැත්මක් උදෙසා සුදුසු ආයතනික ඉඩකඩක් හා ක්‍රියාකාරී පසුබිමක් ඇති කිරීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් විශේෂ අවධානයක් යොමු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය හා සම්බන්ධ සියලු හවුල් කරුවන්ගේ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්, පළාත් පාලන ආයතනයේ සම්බන්ධීකරණයෙන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබීම මගින් අපේක්ෂා කෙරේ.

4.1.4.3 ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණය සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට දැනටමත් ලබා දී ඇති භෞතික සැලසුම් පිළිබඳ නීතිමය වගකීම සහ එහි ක්‍රමවත් ක්‍රියාකාරිත්වය මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් වැඩිදුරටත් සහතික කරනු ලැබේ. සාධාරණ ලෙස ප්‍රතිලාභ බෙදී යන පරිදි, මානව සංවර්ධන සැලසුම්කරණය සහ භෞතික සැලසුම්කරණය යන කාර්යයන් දෙකෙහිම සැලසුම් බලධාරියා පළාත් පාලන ආයතන බවට පත් කරමින්, විෂය පථය තවදුරටත් පුළුල් කරනු ලැබේ.

4.1.4.4 නාගරික ප්‍රදේශවල ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සංවර්ධන වැඩසටහන් සම්බන්ධීකරණ කිරීම පළාත් පාලන ආයතනවලට සෘජු ලෙසම සම්බන්ධ කිරීමත්, එමගින් එම වැඩසටහන්වල මෙහෙයවීම සිදු කිරීමත් යෝජනා කෙරෙන අතර, ඒ සඳහා නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත සහ නාගරික ජනාවාස සංවර්ධන අධිකාරී පනත තුළින් අවශ්‍ය හැකියාව සහ ප්‍රතිපාදන ලබාගැනීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අපේක්ෂා කෙරේ. එසේ කිරීමේ දී, ආපදා සම්බන්ධ කරුණු හා ඒවායේ බලපෑම අවම කරලීම සඳහා ආපදා ඇතිවිය හැකි ප්‍රදේශයන්හි පවත්නා ගැටළු සම්බන්ධයෙන් නිසි අවධානයක් යොමු කරනු ලැබේ.

4.1.4.5 රජයේ ඉදිරි දැක්මට අනුව, “පළාත් පාලන ආයතනයක් යනු ස්වකීය ජනතාවට වග කියනු ලබන්නාවූ ද, ප්‍රමාණවත් වූ මානව සම්පත් සහ තීරණ ගැනීමේ බලතල ආදිය ලබාදෙමින් ශක්තිමත් කළ යුතු වූ ද ස්වයං-පාලන ආයතනයක්”² ලෙස හඳුනාගනු ලැබ ඇත. සියලු ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන කාර්යයන් එම මට්ටමේ ජනතාවගේ පාලන අධිකාරිය වන පළාත් පාලන ආයතන නැතහොත් ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු මගින් ඉටු කළ යුත්තේ යන සංකල්පය (Principle of Subsidiarity) අනුව යමින් ඒ සඳහා ඒකාබද්ධ සංවර්ධන සැලසුම් ක්‍රමෝපායයක් දියත් කරවනු ඇත.

4.1.4.6 රජය, සිවිල් සමාජය සහ පෞද්ගලික අංශය යන “සංවර්ධන ත්‍රිත්වය” (Development Triad) මගින් ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන ආයතනවලද සහාය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන වැඩසටහන්වලට සම්බන්ධවීම මගින් පළාත් පාලන ආයතන, සංවර්ධනයේ නියමුවන් ලෙස කටයුතු කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. එම හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් උනන්දු කරනු ලබන අතර, ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණය, ජාතික හා පළාත් ඒකාබද්ධ ක්‍රමසම්පාදන ක්‍රියාවලියේම අංශයක් බවට පත් කරනු ලැබේ.

² මුදල් හා සැලසුම් සම්පාදන අමාත්‍යාංශයේ ජාතික සැලසුම්කරණ පිළිබඳ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවිය.

- 4.1.4.7 සංවර්ධන සහ සැලසුම්කරණ කටයුතු සම්බන්ධ ඉහත සඳහන් කරුණු අනුගමනය කරනු ලබන බවට සහතික කිරීම සඳහා අන්තර් අමාත්‍යාංශ සහයෝගිතාවක් ගොඩනැගෙන, "ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධන සැලසුම්කරණ උපායමාර්ග" නියම කරනු ඇත. භෞතික සැලසුම් සඳහා දැනට පවත්නා උපදෙස් මාලාවට අතිරේක වශයෙන් මෙය නිකුත් කරනු ලැබේ.
- 4.1.4.8 තම බලප්‍රදේශයන්හි පරිසර සංරක්ෂණය හා වැඩිදියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනවලට ඇති වගකීම අවධාරණය කරනු ලබන අතර, ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණයේ දී පරිසර සංරක්ෂණය හා උපද්‍රව කළමනාකරණය ද සඳහා ඉහළම සැලකිල්ලක් ලබාදෙනු ඇත.
- 4.1.4.9 පළාත් පාලන ආයතනය තම බලප්‍රදේශයේ සැලසුම් අධිකාරිය වශයෙන්, සමස්ත දිස්ත්‍රික් ආපදා කළමනාකරණ ව්‍යුහය තුළ, ආපදාවන්ට මුහුණදීම සඳහා සුදානම්වීම, ආපදා අවම කිරීම, සහ ආපදා කළමනාකරණය උදෙසා සක්‍රීය ලෙස සම්බන්ධවී ක්‍රියාකල යුතුය යන්න මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් තහවුරු කරනු ලැබේ. සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම මෙම විෂයට අදාළ අමාත්‍යාංශ සහ අදාළ තාක්ෂණික අධිකාරීන්ගේ ද සහය ඇතිව, ආපදාවන්ට තුඩු දිය හැකි ප්‍රදේශ හඳුනා ගැනීම, සිදුවිය හැකි ආපදා තත්ත්ව හා උපද්‍රව හඳුනා ගැනීම මෙන්ම මෙම කාරණය සම්බන්ධයෙන් ආපදා කළමනාකරණ පනත මගින් නිකුත් කර ඇති මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ද සැලකිල්ලට ගනිමින්, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් හඳුනාගත් ක්‍රමවේද හා ක්ෂණික ප්‍රතිචාර ක්‍රම පදනම් කරගත් ප්‍රදේශයට සුවිශේෂී වූ පරිපූර්ණ ආපදා කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කර ගනු ලැබේ.
- 4.1.4.10 එකිනෙකට යාබදව පිහිටා ඇති පළාත් පාලන ආයතන අතර හවුල්කාරිත්ව වැඩසටහන් දියත් කිරීම මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් උනන්දු කරනු ලබන අතර, ප්‍රවාහන සේවා, සහ අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය, සමාජයීය වන වගාව සහ ජල මූලාශ්‍ර සංරක්ෂණය ආදී ක්ෂේත්‍රවල දී එම හවුල්කාරිත්ව වැඩසටහන් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

4.2 නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ සම්මුති දේශපාලනය

4.2.1 ගැටුම්වලින් තොර ප්‍රාදේශීය දේශපාලන සංස්කෘතියක්

- 4.2.1.1 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ දී සාමූහික එකඟතාව ඇති කරවනු සඳහා වූ සියලුම ව්‍යවස්ථාපිත විධිවිධාන සක්‍රීය කිරීම මෙම ප්‍රතිපත්තියෙන් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.
- 4.2.1.2 සහභාගිත්වය ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණ උපායමාර්ගයන්ගේ තිරසර පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහාත්, සංවර්ධන හා සැලසුම් කටයුතු අතරමග අතහැර දැමීම වැළැක්වීම සඳහාත්, දිගුකාලීන ලෙස අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් අවශ්‍ය වන අතර, ඒ සඳහා "සංයුක්ත සැලසුමක්" (Corporate Plan) සකස් කිරීමේ වගකීම මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් පළාත් පාලන ආයතන වෙත පවරනු ලැබේ. සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම සංයුක්ත සැලැස්මක් සකස් කළ යුතුවේ. ඒ තුළින් පළාත් පාලන බලප්‍රදේශයන්හි සියලුම දේශපාලන පක්ෂවල පොදු මතය නියෝජනය වන බවටත්, පුරවැසි කතිකාවකින් එම සැලසුම මහජන වලංගුභාවයට පත්වනු ඇති බවටත්, සර්වපාක්ෂික මැදහත්වීමකින් එම සැලැස්මේ ප්‍රගති සමාලෝචනය සිදුවන බවටත්, වූ පළාත් පාලන ආයතනයේ වගකීම, මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කරනු ලැබේ.
- 4.2.1.3 ගැටුම්වලින් තොර වූ ප්‍රාදේශීය දේශපාලන සංස්කෘතියක් සඳහා යහ පාලන පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාකාරී වනු ඇත. මේ සඳහා ජනතාවගේ දැනුවත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස සිවිල් සමාජ හවුල් සංවිධාන උනන්දු කරවනු ලැබේ.

4.2.2 නීතියේ පාලනය (Rule of Law)

- 4.2.2.1 පළාත් පාලන බලප්‍රදේශයේ ප්‍රජාව තුළ පවත්නා සමාජයීය පරතරයන් නොසලකා, නීතියේ ආධිපත්‍ය සෑම දෙනාටම සාධාරණ අන්දමින් පවත්වාගෙන යාම සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීමේදී පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරවනු ලැබේ. පළාත් පාලන ආයතන විසින් ජනතා සහභාගිත්වය සහිතව නීතිය හා සාමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ආයතන සමග මනා සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු යොදනු ලැබේ.
- 4.2.2.2 නීතිය සහ සාමය පවත්වාගෙන යාම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවල මහජන නියෝජිතයින් හා පොලීසිය ද එක්ව කටයුතු කළ හැකිවන ආකාරයට, පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රධානියා සහ පොලීසියේ ස්ථානාධිපතිවරයාගේ සම සභාපතිත්වයෙන් යුතු වූ ද සිවිල් සමාජයේ සහ පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වයෙන් යුතු වූ ද "නීතිය සහ සාමය පිළිබඳ ප්‍රාදේශීය උපදේශක කමිටුවක්" ඇති කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

4.3 විනිවිදභාවයෙන් (Transparency) කටයුතු කිරීම, ජනතාවට වගවීම (Accountability) සහ ප්‍රතිචාර දැක්වීම (Responsiveness)

4.3.1 විනිවිදභාවය සහ වගවීම

4.3.1.1 පළාත් පාලනයේ විනිවිදභාවය හෙවත් පාලන කටයුතුවල ඇති විවෘත ස්වභාවය උපරිම මට්ටමට ගෙන ඒම සඳහා මෙම ප්‍රතිපත්තිය තුළින් දැඩි බලපෑමක් ඇති කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. එසේම පළාත් පාලනයේ සියලු කටයුතුවල දී ජනතාවට වගකියන ආකාරයට කටයුතු කිරීම ද මෙම ප්‍රතිපත්තියෙහි අනිවාර්ය අංගයක් වන අතර, පුරවැසියන් හට තොරතුරු දැනගැනීමට ඇති අයිතිය ද තවදුරටත් මේ මගින් තහවුරු කරනු ලැබේ. පළාත් පාලන ආයතනවල ක්‍රියාකාරකම්, විශේෂයෙන් ආදායම් සහ වියදම්, භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීම්, ටෙන්ඩර් ප්‍රදාන, කාර්ය මණ්ඩල පත් කිරීම්, තනතුරු උසස් කිරීම්, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හඳුනා ගැනීම් සහ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම් යන කටයුතුවල දී විනිවිදභාවයෙන් යුතුව ක්‍රියා කිරීම සහතික කරනු ලැබේ. සැකය, විෂමාවාරය, දූෂණය සහ වෙනත් පැමිණිලි පිළිබඳව සොයා බැලීම මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් සහතික කරනු ඇත. 'ජනතාවට වගවීම' සම්බන්ධයෙන් මහජනයාගේ අදහස් ලබා ගැනෙන ක්‍රමවේද සකස් කිරීමටත් උනන්දු කරනු ලැබේ.

4.3.1.2 උපායමාර්ගික සහභාගීත්ව සැලසුම්කරණයක් හා සහභාගීත්ව අයවැය ක්‍රියාවලියක් තහවුරු කරලීම මෙන්ම අයවැය සහ විගණන වාර්තා බාධාවකින් තොරව මහජනයාට ලබාගැනීමේ හැකියාව සහ ටෙන්ඩර් කටයුතුවල නිවැරදි හා සාධාරණභාවය මහජනතාවට දැනගැනීමට හැකිවන අන්දමින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීම මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ.

4.3.1.3 තවද මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් 'මහජන පැමිණිලි විසඳීමේ ක්‍රියාවලියක්' (Complaint Procedures) සහ ඒ හා සම්බන්ධ වූ 'ඔම්බුඩ්ස්මන්' (Ombudsman) තනතුරක් ද ස්ථාපිත කිරීමට මෙන්ම ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සම්බන්ධයෙන් කාලීනව කෙරෙන මහජන අගයීමක් සඳහා 'අගයීම් වාර්තා' (Citizen Report Card) වැනි සමාජ විගණන ක්‍රමවේදයක් ද හඳුන්වා දීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

4.3.2 පුරවැසියන්ගේ අවශ්‍යතාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීම

4.3.2.1 පුරවැසි ප්‍රඥප්තින් මගින්ද අවධාරණය කර ඇති පරිදි, පළාත් පාලනය විසින් පුරවැසියන්ගේ අවශ්‍යතාවන්ට සාධාරණ කාලයක් තුළදී ප්‍රතිචාර දැක්වීම මෙම ප්‍රතිපත්තිය තුළින් අවධාරණය කරනු ලැබේ. පුරවැසි අවශ්‍යතාවලට විසඳුම් ලැබෙන ආකාරයේ සැලසුම්කරණයක නිරතවීමට හැකි වන්නේ, පළාත් පාලන ආයතනවල ප්‍රතිචාරාත්මක හැකියාව වර්ධනය කර ගැනීමෙනි. මේ සඳහා සංවර්ධන සැලසුම්කරණය, අයවැය කරණය යන සියලු අදියරයන්හි දී ම, ජනතා අපේක්ෂා සහ අවශ්‍යතා සඳහා සංවේදීතාව හා ප්‍රමුඛතාව ලබාදීම මගින් ප්‍රතිචාරාත්මක පාලනයක් ඇති කිරීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය තුළින් ඉඩකඩ සැලසෙනු ඇත.

4.3.3 තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම

4.3.3.1 පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින් නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රයෝජනවත් දත්ත සම්භාරයක් උත්පාදනය කරනු ලැබේ. එලදායී සැලසුම්කරණය සඳහා මෙන්ම නිර්ණායක මත පදනම් වූ කාර්යසාධන අගයීම් සඳහාත්, තොරතුරු සහ දත්ත අතිශයින් වැදගත් වන බැවින්, තොරතුරු සහ දත්ත අවශ්‍ය වූ විට පහසුවෙන් ලබාගත හැකි වන පරිදි ගබඩා කර තබාගැනීම කළ යුතු වේ. සියලුම පළාත් පාලන ආයතන විසින් කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියක්, ඊට අදාළ පාර්ශ්වකාර තොරතුරු ලේඛණයක් (Stakeholder Inventory) සහ වෙබ් අඩවියක් ස්ථාපිතකොට පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය තාක්ෂණික පහසුකම් සැපයීම සහතික කරනු ඇත.

4.4 සම්පත් සාධාරණ ලෙස බෙදාහැරීම සහ දිළිඳුකම අවම කිරීම

4.4.1 සාධාරණත්වය හා විෂමතා අවම කිරීම

4.4.1.1 ප්‍රජාව අතර සමාජ හා ආර්ථික පරතරය අඩු කිරීම හා සාධාරණත්වය සහතික කිරීම සඳහා සංවර්ධන ඉලක්ක හඳුනාගැනීමට පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරනු ලැබේ. එමෙන්ම, රජයේ සම්පත් පළාත් පාලන ආයතන අතර සාධාරණ ලෙස බෙදා හැරීම සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාව හා මහා භාණ්ඩාගාරය සමග සම්පව කටයුතු කිරීමත්, ඒ සඳහා ක්‍රමෝපායයන් යෙදීමත්, මෙම ප්‍රතිපත්තියේ අපේක්ෂාව වේ. තම ප්‍රදේශයේ පදිංචි ජනතාව අතර, සේවා සහ යටිතල පහසුකම් සැපයීමේ අසමානකම් ඉවත්කරලීම මෙන්ම, පළාත් පාලන ආයතනයන්හි සම්පත් සාධාරණ ආකාරයට බෙදී යාම ද මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් සහතික කෙරේ.

4.4.1.2 මධ්‍යකාලීන ක්‍රියාමාර්ගයක් වශයෙන් කලාපීය මෙන්ම ප්‍රාදේශීය වශයෙන් ද සංවර්ධනයේ පවත්නා අසමතුලිතතා සහ පරතරයන් අවම කිරීම සඳහා එහි ප්‍රගතිය පිළිබඳව, ජාතික හා පළාත් ආණ්ඩුවල ද සහභාගිත්වයෙන් නිරන්තර විමර්ශනයකට හා අගයුමකට භාජනය කරනු ලැබේ.

4.4.1.3 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන විෂමතා අවම කිරීමේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය යටතේ කටයුතු කරමින් දිළිඳුකම දුරු කිරීමේ අවධානයකින් යුතුව ප්‍රාදේශීය සැලසුම් සකස්කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරනු ලබන අතර, මෙම ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ඒ සඳහා සහය සහ මග පෙන්වීම ලබාදෙනු ලැබේ.

4.4.2 කාන්තාවන් සහ අඩු වරප්‍රසාද සහිත කණ්ඩායම්

4.4.2.1 පළාත් පාලන ආයතනවල තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි ලා කාන්තාවන්ගේ සහ අඩු වරප්‍රසාද සහිත කණ්ඩායම්වල සහභාගිත්වය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය යටතේ පියවර ගනු ලැබේ.

4.4.2.2 ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ දී ඔවුන්ගේ නියෝජනය ද පළාත් පාලන ආයතන මගින් තහවුරු කරනු ලබන්නේය.

4.4.2.3 එමෙන්ම, ප්‍රාදේශීය සැලසුම්කරණයේදී කාන්තාවන්, ළමුන්, අඩු වරප්‍රසාද සහිත කණ්ඩායම්, ඌන හැකියාවන් ලැබුවන් සහ සමාජය මත යැපෙන්නන් පිළිබඳව විශේෂ අවධානයකින් ක්‍රියාකරනු ඇත.

4.4.3 සම්පත් වෙත ප්‍රවේශවීම

4.4.3.1 පළාත් පාලන ආයතනවලට ප්‍රමාණවත් සම්පත් වෙන් කරදීම මගින් ඒවාට අනුබලය දැක්වීමට රජය සහ පළාත් සභාවන්ට ඇති වගකීම පිළිගනිමින්, තම සම්පත් වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන විසින් ගනු ලබන උත්සාහයන් තවදුරටත් උනන්දු කිරීමටත්, ඊට සහාය ලබාදීමටත් මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් යෝජනා කරනු ලැබේ.

4.4.3.2 මූල්‍ය සම්පත් අත්පත් කර ගැනීමේ නව ක්‍රමෝපායයන් හඳුනා ගැනීම සඳහා නිරන්තර උත්සාහයක නිරතවීමේ අවශ්‍යතාව තහවුරු කරනු ලැබේ. බදු ගෙවන්නන් දිරිමත් කිරීම සඳහා ස්වයං තක්සේරුකරණයක් මත පදනම්වූ බදු ගෙවීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීමට බලාපොරොත්තු වේ.

4.4.3.3 ආදායම් ප්‍රභව පිළිබඳ පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන අතර පවත්නා ගැටළුකාරී තත්ත්ව උපදේශාත්මක සහ අවබෝධාත්මක එකඟතා මගින් වළක්වාගත හැකි වන පරිදි මෙම පාලන ස්ථර දෙක අතර සම්බන්ධතාව ශක්තිමත් කිරීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගනු ලැබේ.

4.4.3.4 තිරසර නව ආදායම් හඳුනා ගැනීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතනවලට සහාය ලබාදෙන අතර, තම බලප්‍රදේශය තුළ පෞද්ගලික ව්‍යවසායන් සහ නොවිධිමත් (Informal Sector) ව්‍යාපාර කටයුතු ද ආවරණය වන පරිදි පළාත් පාලන ආයතනවල විෂයපථය පුළුල් කරනු ලැබේ. මේ අනුව අවිධිමත් අංශයේ ව්‍යවසායකයන්ට අවශ්‍ය පොදු පහසුකම් සහ යටිතල පහසුකම් ලබා දීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරනු ඇත.

4.4.3.5 දැනට පවතින ආදායම් මාර්ග වඩාත් ක්‍රමවත් සහ ක්‍රියාකාරී තත්ත්වයට පත් කරනු ලබන ආරක්ෂණ ක්‍රම ඇති කිරීමට ද ඊට අවශ්‍ය නීතිමය සහාය ලබාදීමට ද කටයුතු කරනු ඇත. පළාත් පාලන ආයතනවලට ලැබිය යුතු වන මුද්දර ගාස්තු සහ අධිකරණ දඩ මුදල් ආදිය මෙන්ම, ජාතික මුදල් කොමිසම මගින් වෙන් කරනු ලබන වාර්ෂික ප්‍රදාන ද සෘජුවම පළාත් පාලන ආයතන වෙත ලැබීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සකස් කිරීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරනු ඇත.

4.4.3.6 එමෙන්ම, පළාත් පාලන ආයතනයන්ගේ කාර්යභාර සහ වගකීම්වලට සරිලන අයුරින් එම ආයතනයන්ට ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය හා මානව සම්පත් වැඩි දියුණු කර ගැනීමෙන්, වඩාත් ඉහළ මට්ටමේ ස්වයං-සාධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීම පිණිස දැනට ඇති බලතල වැඩි කිරීම සඳහා පියවර ගනු ඇත.

4.5 සමාජ මැදිහත්කාරීත්වය (Social Inclusivity), ප්‍රජා සහභාගිත්වය සහ හවුල්කාරීත්වය

4.5.1 සමාජ මැදිහත්කාරීත්වය (Social Inclusivity)

4.5.1.1 මෙම ප්‍රතිපත්තිය, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවත්නා බහුවිධ වෙනස්කම් පිළිබඳ යථාර්ථය මත පදනම් වූ, දේශපාලන හා සමාජ-ආර්ථික දර්ශනය තුළින් බිහිවන්නක් වන අතර, එය විවිධත්වයෙන් යුතු වූ සමාජ පරිසරයට ආවේනික කොටසක් ලෙස පවතින්නේය. එසේම ඒ විවිධත්වය පිළිබඳව සැලකිල්ලක් දැක්වීමට උනන්දු කරනු ලබන අතර සම්පත්, බලය හා සාධාරණත්වය සඳහා ප්‍රවේශවීමට සැමට සමාන අවස්ථාවන් ලබා දෙනු ඇත. ඒ හේතුවෙන් මෙම ප්‍රතිපත්තිය, ආර්ථික, දේශපාලන හා සාමාජිකය යන සෑම කරුණක දී ම උපරිම සමාජ මැදිහත්වීමක් ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන්නේය.

4.5.2. ආණ්ඩුකරණය සඳහා ජනතා සහභාගිත්වය

- 4.5.2.1 පුරවැසි සහභාගිත්වය හුදෙක් රැස්වීම්වලට පැමිණීම වැනි සංකේතාත්මක හැසිරීමකට සීමා නොකොට, පළාත් පාලන පුරවැසි ප්‍රඥප්තිවල දක්වා ඇති අන්දමට පුළුල් සහභාගිත්ව ප්‍රවේශයක් දක්වා වර්ධනය කිරීමට උනන්දු කරනු ලැබේ.
- 4.5.2.2. මහජන නියෝජිතයින්ගේ නායකත්වය සහ මාර්ගෝපදේශකත්වය යටතේ කොට්ඨාස මට්ටමේ ප්‍රජා සංවිධාන හා අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන් ද සහභාගි කරගනිමින් බිම් මට්ටමේ සැලසුම්කරණයක් සහ සහභාගිත්ව අය වැය කරණයක් සඳහා පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරවනු ලැබේ.
- 4.5.2.3 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය සඳහා සහභාගිවීමට මහජනයාට ඇති අයිතිය සහ ඒ සමග බැඳී පවතින යුතුකම, මෙම ප්‍රතිපත්තිය මගින් අවධාරණය කෙරේ. ප්‍රාදේශීය වගකීම භාරගැනීම සඳහා සමාජ සංවිධානයන්ගේ හැකියාව වැඩිදියුණු කිරීම ද මෙම ප්‍රතිපත්තියේ කොටසකි. මෙම සහභාගිත්ව ක්‍රියාවලියේ පදනම ලෙස ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම් උනන්දු කිරීමේ ක්‍රමවේදය අගය කරනු ලබන අතර, නගර සංවර්ධන කමිටු, ග්‍රාමීය සංවර්ධන කමිටු සහ බදු ගෙවන්නන්ගේ සංගම් වැනි සමාජ සංවිධාන තුළින් මහජන උපදේශනය ලබාගැනීම උනන්දු කෙරේ.

4.5.3 රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික හවුල්කාරිත්වය

- 4.5.3.1 පළාත් පාලන බලප්‍රදේශ තුළ සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා පෞද්ගලික අංශය සහ හවුල්කාරිත්වයන්ට එළඹෙන ලෙස පළාත් පාලන ආයතන උනන්දු කරනු ලැබේ. ඒ අනුව, පෞද්ගලික අංශය සමග සුදුසු ආයෝජන ගිවිසුම ඇති කර ගැනීමට පළාත් පාලන ආයතන දිරිගන්වනු ලැබේ.
- 4.5.3.2 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා සහාය ලබාදීම පිණිස රජයේ, පෞද්ගලික අංශයේ සහ අන්තර් ජාතික ආධාර ආයතනයන්ගේ ද දායකත්වයෙන් 'ප්‍රදේශීය සංවර්ධන අරමුදලක්' ඇති කිරීම සඳහා මෙම ප්‍රතිපත්තිය යටතේ කටයුතු කරනු ලැබේ.

4.6. කළමනාකරණ විශිෂ්ටත්වය

4.6.1 ආයතන අතර සබඳතා

- 4.6.1.1 අදාළ අමාත්‍යාංශ සහ අනෙකුත් ආයතන සමග උපරිම මට්ටමේ සහභාගිත්වයක් සහ සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා සහයෝගිතා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට උනන්දු කරනු ලැබේ.
- 4.6.1.2 පළාත් පාලන ආයතනයන් හි සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීම පිණිස එම ආයතනවලට මග පෙන්වනු ලැබේ. තව ද, පළාත් පාලන ආයතනවලට මග පෙන්වීම සහ සහාය ලබාදීම සඳහා වගකීමක් අදාළ සියලුම අමාත්‍යාංශ සහ අනෙකුත් ආයතනවලට ඇති බවත්, පළාත් පාලන ආයතනවලට එම මගපෙන්වීම සහ සහාය අත්‍යවශ්‍ය බවත් මෙම ප්‍රතිපත්තිය යටතේ අවධාරණය කරනු ලැබේ. මේ සඳහා විවිධ ආයතනික අන්තර් සම්බන්ධතා ගොඩනැගීමටත්, ග්‍රාමීය සහ ප්‍රාදේශීය නිරීක්ෂණ කණ්ඩායම්, උපදේශක කාරක සභා, පුරවැසි සංගම්, මහජන සම්මේලන, ග්‍රාම සංවර්ධන සහ නගර සංවර්ධන සභා ආදී ක්‍රමවේද යොදා ගැනීමටත් උනන්දු කරවනු ලැබේ.

4.6.2 වෘත්තීයමය මානව සම්පත් කළමනාකරණය

- 4.6.2.1 නව ප්‍රවණතා, කාර්යභාර සහ වගකීම් හේතු කොට ගෙන පළාත් පාලන ආයතනයන් හි සේවක මණ්ඩලයේ දැනුම හා හැකියා වෘත්තීයමය වශයෙන් උසස් මට්ටමකට පත්විය යුතුය. ඒ සඳහා සේවක මණ්ඩලය සුදානම් කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවකි. ඒ අනුව කළමනාකරණ විශිෂ්ටත්වය අත්පත් කර ගැනීම සඳහා මානව සම්පත් වෘත්තීය මට්ටමෙන් උසස් කිරීමටත් අවශ්‍ය බව අවධාරණය කරනු ලැබේ.
- 4.6.2.2 පළාත් පාලනයේ හැකියාවන් පිළිබඳ සැලසුම්ගත සංවර්ධනයක් සම්බන්ධයෙන් දැඩි අවධානය යොමු කරනු ලබන 'පළාත් පාලන හැකියා වර්ධනය කිරීමේ ජාතික උපායමාර්ගයක්' පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය මගින් හඳුන්වාදෙනු ලැබේ. පළාත් පාලනය මෙන්ම සහභාගිත්ව සැලසුම්කරණය හා සංවර්ධනයද පිළිබඳ විශේෂඥතාවක් ඇති පුහුණු ආයතන, තාක්ෂණික ආයතන, විශ්වවිද්‍යාල, පළාත් පාලනයේ ප්‍රවීණයන් හා විද්වතුන් ද සම්බන්ධ කර ගනිමින් පළාත් පාලන ආයතන සේවකයින්ගේ වෘත්තීයමය හැකියා වර්ධනය කිරීමට දැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ඇත.

4.6.2.3 පළාත් පාලන ආයතනවලට තාක්ෂණ කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතා ලබාදීම සහතික කරනු ලැබේ. බඳවා ගැනීම්, කාර්යසාධන අගයීම්, උසස්වීම් ඇතුළු මානව සම්පත් කළමනාකරණ සංවර්ධන ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම ඊට අයත්වනු ඇත.

4.6.3. කළමනාකරණ කාර්යක්ෂමතාව සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය

4.6.3.1 'තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය උපයෝගී කරගනිමින් කාර්යක්ෂම හා ජනතා හිතකෙරී රාජ්‍ය පරිපාලනයක් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ස්ථාපිත කරනු ලබන්නේය' යන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අනුව යමින් පළාත් පාලනයෙහිලා කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම දිරි ගන්වනු ලැබේ. සේවා සැපයුම සහ සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා ඉන් ලබා දෙන දායකත්වය වර්ධනය කරලීම ඉලක්ක කර ගනිමින් පළාත් පාලන කාර්යයන් 'පරිගණක ගත කිරීම හා ක්‍රියාවලීන් ප්‍රතිනිර්මාණය' (Automation and Process Re-engineering) කරනු ලබන්නේය. ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ වර්තමානයේ දක්නට ලැබෙන පහත සඳහන් දුර්වලතා සඳහා පිළියම් යෙදීමට මේ මගින් අපේක්ෂා කරනු ලැබේ.

- 4.6.3.1.1 ඵලදායී දත්ත කළමනාකරණ ක්‍රමයක් නොමැතිකම.
- 4.6.3.1.2 ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණය කෙරෙහි ජනතාව තුළ ප්‍රමාණවත් විශ්වාසයක් නොමැතිකම.
- 4.6.3.1.3 සිවිල් සමාජ සහභාගිත්වය ප්‍රශස්ථ මට්ටමක නොමැතිවීම.
- 4.6.3.1.4 සම්පත් සහ ආදායම් කළමනාකරණයේ අකාර්යක්ෂමතාව සහ යල් පැන ගිය ක්‍රම භාවිතය.
- 4.6.3.1.5 සේවා සැපයුමේලා වගවීම හා ප්‍රතිචාරාත්මක බවක් නොමැතිවීම.
- 4.6.3.1.6 අර්ථවත් ප්‍රජාතන්ත්‍රීය නියෝජනයක් සඳහා පහසුකම් නොමැතිවීම.

4.6.3.2 තවද මෙම තාක්ෂණික පරිවර්තනයේ දී, ඒ සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනයන්ට අවශ්‍ය කෙරෙන 'තාක්ෂණික සහය සේවා' සැපයීමට හැකිවන අන්දමින්, පළාත් මට්ටමේ හැකියා වර්ධනය කරනු ලබන අතර, ඒ සඳහා සහය පිණිස 'පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය' ප්‍රමුඛ ජාතික මට්ටමේ පුහුණු ආයතන යොදාගනු ලැබේ. නව තාක්ෂණය ප්‍රචලිත කිරීමෙහිලා ඊට අවශ්‍ය වන පරිගණක දෘඩාංග (Computer hardware) සැපයීම හා අනෙකුත් හැකියා වර්ධන කාර්යයන් සඳහා ජාතික හා අන්තර් ජාතික සම්පත් ආයතනයන්ගේ ද සහාය සහ දායකත්වය ලබා දෙනු ලැබේ.

4.6.3.3 පළාත් පාලනය පිළිබඳ තොරතුරු තාක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය

ඉහත සඳහන් ගැටළු විසඳීම සඳහා 'e-Local Government' නමින් 'පළාත් පාලනය පිළිබඳ තොරතුරු තාක්ෂණ ව්‍යාපෘතියක්', පළාත් පාලන හා පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය විසින් 'තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ආයතනයේ' ද දායකත්වයෙන් මේ වන විට ආරම්භ කර ඇත. එමෙන්ම, මෙම ව්‍යාපෘතියෙහිලා, සෑම පළාත් පාලන ආයතනයකටම නිදහසේ ලබා දිය හැකිවන, නිදහස් මෘදුකාංග (Free Software) මත පදනම් වූ තොරතුරු තාක්ෂණ විසඳුම් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

4.6.4 දේශපාලන-පරිපාලන අන්තර් සබඳතා

4.6.4.1 පළාත් පාලනය උපරිම අන්දමින් ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා දේශපාලන බලාධිකාරය සහ පරිපාලනය අතර මනා සුසංයෝගයක් පැවතිය යුතු ය. මේ නිසා ප්‍රාදේශීය දේශපාලන බලාධිකාරය සහ පරිපාලන කාර්යමණ්ඩල අතර මනා ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවක් ඇති කිරීම සඳහා උපදේශාත්මක වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේය. මේ සම්බන්ධයෙන්, පළාත් පාලන ආයතනවලට තේරී පත්වන නියෝජිතයින් සඳහා ස්වේච්ඡාවෙන් පිළිපැදීම සඳහා ආචාර ධර්ම පද්ධතියක් දැනටමත් අමාත්‍යාංශය විසින් සම්පාදනය කරනු ලැබ ඇත.

05. ක්‍රියාකාරී දායකත්වය

5.1 ජාතික මට්ටමේ කැපවීම

- 5.1.1 ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයේ සහ පරිපාලනයෙහි ලා ඵලදායී හවුල්කරුවෙකුවීම සඳහා පළාත් පාලනයට ඇති බාධා ඉවත් කිරීම මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන අරමුණකි.
- 5.1.2 ජනතා හිතකෙරී හා සක්‍රීය සේවාවක් සැපයීමට හැකි වන පරිදි පළාත් පාලන ආයතන ශක්තිමත් කර බලගැන්වීමත්, ඒවායේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා සහය ලැබෙන වටපිටාවක් සකස් කිරීමත් මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ අපේක්ෂාව වේ.

- 5.1.3 ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම රජය විසින් මෙහෙයවනු ලබන අතර, පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක සැලැස්මක් සකස් කොට එය ක්‍රියාවට නංවනු ඇත. තව ද පළාත් සභා විසින් සකස් කෙරෙන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රඥප්තීන්හි මෙම ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු සහ හරය අන්තර්ගත කිරීම සඳහා පියවර ගන්නා ලෙස පළාත් සභා වෙතින් ඉල්ලා සිටිනු ඇත.
- 5.1.4 මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය විසින් 'පළාත් පාලනය පිළිබඳ ජාතික සභාවක්' පිහිටුවීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. මෙම ජාතික සභාව මගින් සියලුම පළාත් සභාවන්ට සහ පළාත් පාලන ආයතනයන්ට ඒ සඳහා අවශ්‍ය මගපෙන්වීම හා තාක්ෂණික සහය ද සපයනු ලැබේ.

06. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය

- 6.1 මෙම ජාතික ප්‍රතිපත්තියෙන් ප්‍රකාශ වන්නා වූ කරුණු පදනම් කර ගෙන ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු ක්‍රමය තවදුරටත් ශක්තිමත්කර වඩාත් යහපත් තත්ත්වයකට ගෙන ඒම සඳහා 'පළාත් පාලනය පිළිබඳ ජාතික සභාව' විසින් මෙම ප්‍රතිපත්තිය කාලානුරූපව සමාලෝචනයට භාජනය කිරීම හා යාවත්කාලීන කිරීම ද සිදු කරනු ලැබේ.
- 6.2 මෙම කාර්යයෙහිලා රාජ්‍ය පාලනය හා සම්බන්ධ ජාතික මට්ටමේත්, පළාත් මට්ටමේ මෙන්ම ප්‍රාදේශීය මට්ටමේත්, සියලුම රාජ්‍ය පාලන ස්ථරයන්හි නියෝජනයන්ගේ සහ සිවිල් සමාජ හවුල්කරුවන්ගේ ද සහභාගිත්වය සහිත උපදේශන ක්‍රියාවලියක් යොදාගනු ලැබේ.
- 6.3 ඒ අනුව තත්කාලීන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ සීමාවන්ට යටත්ව, ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුකරණයේ ව්‍යුහය, බලතල, කාර්යයන්, සම්පත් හා ස්වයං-පාලන සීමා සමාලෝචනයට භාජනය කරමින් 'පළාත් පාලන ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ' කාලීන ඉලක්ක හා ඊට අදාළ උපාය මාර්ග පිළිබඳ නිගමනයන්ට එලඹෙනු ඇත.
- 6.4 මේ මගින් මධ්‍යම රජයේ සහ පළාත් ආණ්ඩු මට්ටමේ අණ පනත්, ප්‍රඥප්ති හා ප්‍රතිපත්ති සංශෝධන සම්බන්ධයෙන් ද අනුබලයක් ලබාදෙනු ඇත.

ජනක බණ්ඩාර තෙන්නකෝන්,
පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍ය.

2009 දෙසැම්බර් මස 18 වැනි දින,
කොළඹ දී ය.

01-212